

Workshop gemeenschapshuizen en dementie

28 november 2017 Willem II stadion, Tilburg

De vraag waarover we ons hebben gebogen was: zijn dorps- en buurthuizen in staat om dementerende mensen een goed onderdak te bieden.

Na een korte inleiding op het onderwerp door workshopleider Frits Jonkers, bestuurslid van 't Heft (www.theft.nl)

De groep is hiervoor in tweeën gesplitst: mensen die hier overwegend optimistisch over zijn en mensen die hier wat sceptisch tegenover staan.¹

De sceptici hebben met name ingebracht dat er behoorlijk wat professionaliteit nodig is om dit goed te doen. Je kunt veel aan vrijwilligers en mantelzorgers overlaten, maar een professionele back-up lijkt noodzakelijk. Daarom is het best logisch dat verzorgingshuizen een uitgebreide in pandige voorziening hebben voor ontspanning. Dan heb je de deskundigheid meteen bij de hand. Maar dat betekent ook dat je eigenlijk dus de eigenstandige dorps- en buurthuizen niet meer nodig hebt.

De professionals moeten ook instructie, begeleiding en nazorg bieden. Dat gaat dus een grote inspanning vergen die zorginstellingen niet gemakkelijk kunnen bieden in een dorps- of buurthuis.

De optimisten zien dat niet als een probleem. Je ziet nu al dat er veel gebeurt, vooral ook samen met (basis)scholen. Daar brengen de sceptici tegen in dat dit eigenlijk meer een voorbeeld is van het verplaatsen van de activiteiten voor dementere mensen naar een andere locatie. Dat schiet niet op: je moet toch streven naar een integrale benadering? Je moet juist de relatieve angst voor de omgang met dementere mensen ('straks gaan anderen stoppen met activiteiten omdat de nieuwe deelnemers een luchtje hebben', 'we kunnen niet meer gewoon kaarten, want ze kunnen het niet onthouden', 'ik ga niet elke keer weer uitleggen hoe dat spel moet, dan ga ik wel ergens anders heen', enz) wegnemen. Bovendien: de dorps- en buurthuizen zijn vaak zo ingericht dat er gemakkelijk overprikkeling ontstaat. Dus er moet nog worden heringericht ook.

De optimisten wijzen op de kracht van de ontmoeting: juist in een dorps- of buurthuis zie je allerlei groepen die, doordat ze elkaar ontmoeten, steeds meer open staan voor elkaar. In dit geval begint dat bijvoorbeeld met de ontmoeting van schoolkinderen en dementerende ouderen: die vinden elkaar wel en daarmee leg je de basis voor bredere ontmoeting, voor de integrale activiteiten. Je kunt het ook vergelijken met een kleine woonvoorziening (of hele kleine gemeenschap), waar je één gemeenschappelijke voorziening hebt: dat blijkt heel vaak prima te werken. Iedereen maakt er gebruik van, dan maakt het niet meer uit wat voor iemand je bent. Taboes vallen weg, worden bespreekbaar. De sceptici vinden dat een mooi voorbeeld, maar de vraag is of je dan geen hele dure voorzieningen maakt. En opnieuw: je streeft dan naar een situatie waarin je voor elke kleine gemeenschap (buurt, dorp) een voorziening hebt; dat is toch niet haalbaar, is toch veel te duur?

De optimisten zien dit wel als haalbaar: breng de kracht van de kleine kern ook naar de stad: nabijheid, kleinschaligheid, maakt integrale benadering mogelijk. Daarom is juist de verwachting (en zelf de feitelijke waarneming) dat in kleine kernen omgang met dementie veel soepeler gaat dan in stedelijk gebied: er is meer nabijheid, mensen met allerlei vormen van regieverlies horen er gewoon ook bij.

¹ In beide groepen bleek het moeilijk om die tweede groep te vullen: vrijwel iedereen heeft er volop vertrouwen in dat dorps- en buurthuizen deze taak moeiteloos gaan oppakken

Er wordt ook gewezen op een passend activiteiten-aanbod: veel buurthuizen hebben allerlei activiteiten waar een competitie-element in zit. Dat is juist voor dementerende mensen heel lastig. Maar, zeggen de optimisten: je kunt ook een activiteiten-aanbod hebben waarin dat competitie-element in allerlei gradaties voorkomt, dus van heel belangrijk (kaarten om prijzen) tot nauwelijks meer belangrijk (rummikub), waarmee je voor ieder wat wils aanbiedt.

In beide workshops komt uiteindelijk iedereen aan het woord en is de discussie levendig en leerzaam.

We sluiten beide keren af met kennismaking met een tweetal brochures: Buurtgeluiden en Wat voor dorpshuis willen we zijn? De laatste is digitaal beschikbaar (http://www.lvkk.nl/fileadmin/wie_zijn_we_publicaties/Huis_van_het_dorp.pdf) en is mede mogelijk gemaakt door 't Heft, de Noord-Brabantse organisatie ter ondersteuning van dorps- en buurthuizen.